

entuzjaści edukacji

***Dydaktyka literatury
i języka polskiego
w świetle nowej podstawy
programowej***

Sławomir Jacek Żurek

**Czy polskie gimnazja
kształcą świadomych odbiorców
kultury?**

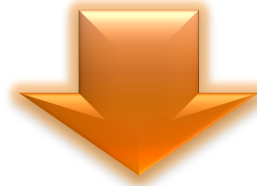
Wyniki badania

Warszawa, 13-14 marca 2015 r.

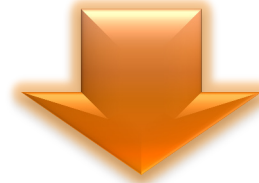
JAK ROZUMIANY JEST UCZEŃ WEDŁUG NOWEJ PODSTAWY PROGRAMOWEJ?

- Uczeń to **świadomy uczestnik procesów komunikacyjnych**

odbiera i tworzy **teksty**;
w odbieranych komunikatach
wykorzystuje zawarte tam informacje

- Uczeń to **odbiorca i uczestnik kultury**

analizuje i interpretuje **teksty kultury**

A czyni to na podstawie zdobytych wiadomości z zakresu
wiedzy o języku, literaturze i kulturze

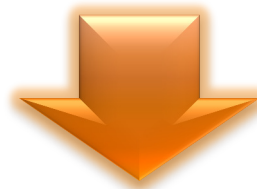
JAK ROZUMIANY JEST NAUCZYCIEL WEDŁUG NOWEJ PODSTAWY PROGRAMOWEJ?

- Nauczyciel to **koordynator procesu dydaktycznego**

stosuje różnorodne metody nauczania;
korzysta ze zróżnicowanych środków dydaktycznych

- Nauczyciel to **przewodnik ucznia w świecie kultury**

uczy analizy i interpretacji tekstów kultury;
wychowuje do uczestnictwa w kulturze

A czyni to na podstawie zdobytych przez ucznia wiadomości z zakresu
wiedzy o języku, literaturze i kulturze

Zmiana paradygmatu nauczania języka polskiego

Przejdźcie ze wzoru nauczania
chronologiczno-kulturowego

do komunikacyjno-tekstowego

Tekstocentryzm w kontekście sprawności polonistycznych

Kompetencje
komunikacyjne

Kompetencje
kulturowe

Co jest
najważniejsze
w tej koncepcji
nauczania?

Pytania badawcze

- Czy poloniści w gimnazjum wychowują swych uczniów do świadomego funkcjonowania w świecie tekstów kultury?
- Jak to robią?
- W jaki sposób aktywizują do czytania, oglądania, słuchania?

Promowanie kultury w gimnazjum – badania jakościowe (29 wywiadów pogłębionych)

Nauczyciele gimnazjalni widzą w kwestii uczestnictwa w kulturze i jej promowania w szkole wiele trudności związanych przede wszystkim z **brakiem czasu**.

Nauczyciele uczestnictwo w kulturze rozumieją jednak w sposób bardzo tradycyjny: wyjścia do teatru, kina, filharmonii czy muzeum.

Nauczyciele nie postrzegają współczesnych mediów jako obszaru kulturowego, który mógłby być przedmiotem ich zainteresowania na lekcjach języka polskiego.

Promowanie kultury w gimnazjum – badania jakościowe (29 wywiadów pogłębionych)

Nauczyciele rzadko sięgają po teksty kultury inne niż literackie. Jeśli już to czynią, to jedynie jako kontekst przy omawianiu literatury.

Nauczyciele kilkakrotnie wskazali na egzamin jako jedyny element, który skłania ich do przeprowadzenia tego typu zajęć (np. zajęć dotyczących analizy dzieła malarskiego, muzycznego, filmowego, teatralnego itp.)

Nie wykorzystują także obligatoryjnej w gimnazjum metody projektu edukacyjnego jako pretekstu do promowania kultury.

Jakie formy uczestnictwa w kulturze preferowali badani poloniści?

- ❑ wyjazdy (wszelkie wyjścia kulturalne poza teren szkoły oraz wycieczki szlakami literackimi);
- ❑ zwiedzanie wystaw (przede wszystkim w muzeach, galeriach oraz warsztaty muzealne);
- ❑ udział w koncertach (w domach kultury, salach koncertowych, filharmonii);
- ❑ oglądanie spektakli teatralnych (zarówno w budynkach stałych teatrów, jak i w miejscach przygodnych – sztuki wystawiane przez teatry wędrowne)
- ❑ projekcje filmów i lekcje filmowe w kinach

Jednak właśnie te formy aktywności spotykają się z dużym oporem ze strony uczniów!

Z jakimi instytucjami kultury współpracują poloniści w ramach swojej pracy?

Najczęściej wymieniane są przez nich:

- biblioteki miejskie
- muzea
- ośrodki, domy i centra kultury
- kina

Jednak dla znakomitej większości uczniów wyjścia do teatru, muzeum i filharmonii są wydarzeniem typowo szkolnym i z gruntu nieatrakcyjnym.

**UCZNIOWIE LUBIĄ ZA TO WSPÓLNE OGLĄDANIE FILMÓW I
DYSKUSJE NA ICH TEMAT!**

Dlaczego większość dorosłych po swoich szkolnych doświadczeniach kulturalnych przeżytych w szkole zaprzestaje kontaktu z instytucjami kultury?

Dlatego m.in., że instytucje te kojarzą jedynie z lekturą szkolną.

Na co skarżą się nauczyciele?

- ❑ na brak czasu (spowodowanego koniecznością realizacji innych treści z podstawy programowej),
- ❑ na brak wprowadzenia uczniów w świat kultury zarówno przez rodziców (kapitał kulturowy), jak i nauczycieli na niższych etapach kształcenia (przygotowanie merytoryczne)
- ❑ na brak funduszy na tego typu działalność (szczególnie zbyt wysokie koszty wyjazdu z małych miejscowości do teatru lub kina),
- ❑ na brak sensownej oferty kulturalnej (widzą absurdalność sytuacji, w której repertuary teatrów nastawione są na adaptację lektur szkolnych).

**Krzewieniem kultury wysokiej szkoła zajmuje się
więc raczej słabo!**

Czy lekcje języka polskiego wspomagają proces przyswajania przez uczniów treści zawartych w pozaliterackich tekstach kultury?

Pytanie do gimnazjalisty: „Czy sądzisz, że na języku polskim powinny być analizowane takie teksty jak artykuły prasowe, filmy, muzyka popularna, komiksy, obrazy, fotografie czy reportaże radiowe?”.

Gimnazjaliści chcą, aby na lekcjach były „analizowane wymienione pozaliterackie teksty kultury” (RBJ, s. 225). Uczniowie podkreślają ich atrakcyjność wynikającą z tego, że:

- urozmaicają tradycyjnie nauczanie,
- w większości są to teksty współczesne, z natury im bliskie,
- mają charakter multimedialny,
- przekazują ważne dla młodych wartości,
- poruszają ciekawe tematy,
- są nośnikami interesujących informacji.

Pozaliterackie teksty kultury występują na lekcjach języka polskiego w gimnazjum

**Ogólnie jednak praca z tekstem kultury została
przez uczniów oceniona jako
słabe ogniwo lekcji języka polskiego**

Czy na lekcjach języka polskiego omawiane są spektakle teatralne?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	19,6	15,3	18,2	17,7
Lekcje są bardzo interesujące*	22,9	20,0	18,2	20,4
Lekcje są raczej interesujące	37,5	34,9	39,5	37,3
Ani interesujące, ani nieinteresujące	23,2	25,1	26,3	24,9
Lekcje są raczej nieinteresujące	10,2	12,3	11,0	11,2
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	5,7	7,3	4,6	6,0
Brak odpowiedzi	0,4	0,4	0,3	0,3

Tabela 2

Przedstawienie teatralne (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b–f odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Czy uczniowie mają wpływ na dobór repertuaru teatralnego analizowanego na lekcjach języka polskiego?

Wariant odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Na każdej lub prawie każdej lekcji	1,3	1,0	1,6	1,3
Co najmniej raz w tygodniu	4,8	3,4	2,7	3,6
Co najmniej raz w miesiącu	15,9	10,4	10,1	12,1
Kilka razy w roku	23,3	27,3	25,6	25,4
Nigdy lub prawie nigdy	53,6	56,4	59,3	56,4
Brak odpowiedzi	1,2	1,5	0,8	1,2

Tabela 2

Przedstawienie teatralne (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b–f odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Czy ekspozycje muzealne są przedmiotem jakichkolwiek działań polonistycznych w szkole?

Na podstawie materiału badawczego trudno to określić.

Wzmianki o omawianiu tego rodzaju ekspozycji znalazły się w odpowiedziach bardzo wąskiego grona uczniów i nauczycieli.

Czy na lekcjach języka polskiego omawiane są utwory muzyczne?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Na każdej lub prawie każdej lekcji	1,4	1,3	2,0	1,6
Co najmniej raz w tygodniu	7,1	4,7	2,8	4,8
Co najmniej raz w miesiącu	11,7	11,3	9,5	10,8
Kilka razy w roku	20,6	22,8	22,6	22,0
Nigdy lub prawie nigdy	57,5	58,9	62,1	59,5
Brak odpowiedzi	1,7	1,1	1,0	1,2

Tabela 4
Nagrania muzyczne (dane w %)

Czy lekcje języka polskiego, na których omawiane są utwory muzyczne są w większym lub mniejszym stopniu interesujące?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	34,5	30,8	37,3	34,2
Lekcje są bardzo interesujące*	23,0	25,3	23,1	23,8
Lekcje są raczej interesujące	42,0	38,4	39,6	40,0
Ani interesujące, ani nieinteresujące	21,6	21,3	25,0	22,6
Lekcje są raczej nieinteresujące	8,1	8,5	8,2	8,2
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	4,6	5,9	3,7	4,7
Brak odpowiedzi	0,7	0,5	0,5	0,6

Tabela 5

Utwory muzyczne (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach..

Czy lekcje języka polskiego, na których omawiana jest piosenka są w większym lub mniejszym stopniu interesujące?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	43,4	35,3	38,5	39,0
Lekcje są bardzo interesujące*	32,8	32,5	26,9	30,8
Lekcje są raczej interesujące	36,1	34,9	39,6	36,9
Ani interesujące, ani nieinteresujące	17,7	18,9	23,2	19,9
Lekcje są raczej nieinteresujące	7,8	7,6	6,8	7,4
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	5,0	5,7	3,3	4,6
Brak odpowiedzi	0,6	0,4	0,2	0,4

Tabela 6

Piosenka (dane w %)

**Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach..*

Czy na lekcjach języka polskiego omawiane są takie teksty kultury jak: malarstwo, grafika, rysunek?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	11,5	9,2	9,4	10,0
Lekcje są bardzo interesujące	19,6	14,2	12,9	15,6
Lekcje są raczej interesujące	41,2	39,3	38,4	39,7
Ani interesujące, ani nieinteresujące	24,4	26,3	30,6	27,1
Lekcje są raczej nieinteresujące	10,5	14,1	13,0	12,6
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	3,8	5,1	4,6	4,4
Brak odpowiedzi	0,4	1,0	0,5	0,6

Tabela 7

Malarstwo, grafika, rysunki (dane w %)

**Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.*

Czy na lekcjach języka polskiego omawiana jest rzeźba?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	19,7	18,1	20,4	19,4
Lekcje są bardzo interesujące*	14,0	10,0	10,3	11,4
Lekcje są raczej interesujące	34,7	29,2	29,0	30,9
Ani interesujące, ani nieinteresujące	32,2	35,0	36,5	34,6
Lekcje są raczej nieinteresujące	13,5	18,2	19,0	16,9
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	5,2	7,1	4,9	5,7
Brak odpowiedzi	0,5	0,5	0,3	0,4

Tabela 8

Rzeźba (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Czy na lekcjach języka polskiego omawiana jest sztuka użytkowa (porcelana, meble, zegary itp.)?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	48,5	49,7	53,9	50,7
Lekcje są bardzo interesujące*	12,1	10,2	10,9	11,0
Lekcje są raczej interesujące	32,0	29,5	25,7	29,2
Ani interesujące, ani nieinteresujące	35,7	35,5	37,7	36,3
Lekcje są raczej nieinteresujące	13,9	16,9	18,3	16,3
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	5,7	7,8	7,2	6,7
Brak odpowiedzi	0,6	0,3	0,2	0,4

Tabela 9

Sztuka użytkowa – porcelana, meble, zegary itp. (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Czy na lekcjach języka polskiego omawiana są zabytki architektury?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	17,5	18,8	20,6	19,0
Lekcje są bardzo interesujące*	19,7	15,7	14,1	16,6
Lekcje są raczej interesujące	38,7	39,3	36,6	38,2
Ani interesujące, ani nieinteresujące	27,1	27,9	32,7	29,2
Lekcje są raczej nieinteresujące	9,8	12,1	12,0	11,3
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	3,8	3,8	3,0	3,6
Brak odpowiedzi	1,0	1,1	1,5	1,2

Tabela 10

Zabytki architektury (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Czy na lekcjach języka polskiego omawiana są dzieła malarskie?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Na każdej lub prawie każdej lekcji	1,9	1,9	2,1	2,0
Co najmniej raz w tygodniu	10,8	8,2	7,0	8,7
Co najmniej raz w miesiącu	22,1	21,0	17,2	20,1
Kilka razy w roku	22,2	23,4	25,7	23,8
Nigdy lub prawie nigdy	41,5	44,6	47,1	44,4
Brak odpowiedzi	1,5	1,0	0,8	1,1

Tabela 11

Reprodukcje obrazów (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Czy na lekcjach języka polskiego nauczyciele korzystają z zasobów wirtualnych muzeów?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Na każdej lub prawie każdej lekcji	1,1	1,2	1,9	1,4
Co najmniej raz w tygodniu	2,4	2,4	1,7	2,2
Co najmniej raz w miesiącu	8,1	6,4	4,6	6,3
Kilka razy w roku	20,7	19,0	17,6	19,1
Nigdy lub prawie nigdy	66,5	70,2	73,6	70,1
Brak odpowiedzi	1,1	0,9	0,6	0,9

Tabela 12

Wirtualne wycieczki po muzeach (dane w %)

**Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.*

Czy na lekcjach języka polskiego omawiana są filmy fabularne lub dokumentalne?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Na każdej lub prawie każdej lekcji	2,1	1,3	1,4	1,6
Co najmniej raz w tygodniu	7,2	5,4	4,5	5,7
Co najmniej raz w miesiącu	21,7	20,5	21,8	21,3
Kilka razy w roku	29,3	37,1	34,8	33,7
Nigdy lub prawie nigdy	38,7	35,0	37,1	36,9
Brak odpowiedzi	1,0	0,9	0,4	0,8

Tabela 13

Filmy (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Czy lekcje języka polskiego, na których omawia się filmy fabularne lub dokumentalne są interesujące?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	31,7	26,9	24,3	27,6
Lekcje są bardzo interesujące*	21,5	20,9	20,8	21,1
Lekcje są raczej interesujące	44,7	45,3	51,2	47,2
Ani interesujące, ani nieinteresujące	22,3	21,5	19,6	21,1
Lekcje są raczej nieinteresujące	7,8	7,9	5,7	7,1
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	3,4	3,8	2,5	3,2
Brak odpowiedzi	0,4	0,5	0,3	0,4

Tabela 14

Film fabularny lub dokumentalny (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Czy na lekcjach języka polskiego omawiana są telewizyjne programy informacyjne?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	45,7	37,1	39,1	40,7
Lekcje są bardzo interesujące*	23,5	24,0	19,5	22,3
Lekcje są raczej interesujące	39,6	38,7	42,1	40,1
Ani interesujące, ani nieinteresujące	24,1	24,3	27,9	25,5
Lekcje są raczej nieinteresujące	8,5	8,3	7,1	8,0
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	3,7	4,2	2,6	3,6
Brak odpowiedzi	0,6	0,6	0,7	0,6

Tabela 15

Telewizyjny program informacyjny (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Czy na lekcjach języka polskiego omawiana są telewizyjne programy rozrywkowe?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	49,2	41,6	43,0	44,6
Lekcje są bardzo interesujące	31,1	33,1	26,6	30,3
Lekcje są raczej interesujące	38,4	37,4	45,1	40,4
Ani interesujące, ani nieinteresujące	19,6	19,0	21,3	19,9
Lekcje są raczej nieinteresujące	5,9	6,2	4,2	5,4
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	4,4	3,6	2,6	3,4
Brak odpowiedzi	0,6	0,7	0,2	0,5

Tabela 16

Telewizyjny program rozrywkowy (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Czy na lekcjach języka polskiego omawiana są komiksy?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Nie omawiamy	44,6	34,2	37,5	38,7
Lekcje są bardzo interesujące*	29,9	27,2	22,7	26,4
Lekcje są raczej interesujące	39,4	37,2	43,0	39,8
Ani interesujące, ani nieinteresujące	18,5	22,9	25,3	22,4
Lekcje są raczej nieinteresujące	7,1	7,2	6,3	6,9
Lekcje są całkowicie nieinteresujące	4,5	4,9	2,4	3,9
Brak odpowiedzi	0,6	0,7	0,4	0,6

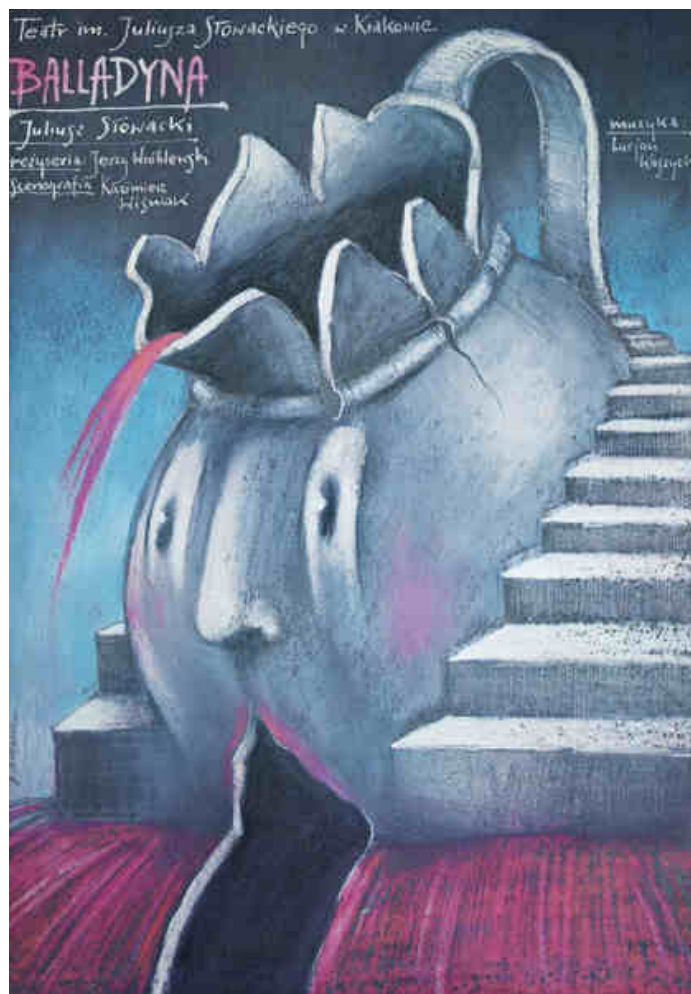
Tabela 17

Komiks (dane w %)

*Odpowiedzi w wierszach b. – g. odnoszą się tylko do uczniów stwierdzających, że dany tekst kultury jest omawiany na lekcjach.

Jak gimnazjaliści analizowali plakat?

Rysunek 1. Plakat teatralny Andrzeja Pągowskiego do realizacji scenicznej Balladyny Juliusza Słowackiego w reżyserii Jerzego Wróblewskiego.

Zadanie do plakatu

Do jakich treści z poznanego fragmentu lub całości *Balladyny* nawiązuje plakat?

Pągowski w swojej werbalno-ikonicznej realizacji wybrał z dramatu trzy rekwizyty:

- dzbanek,
- sok malinowy,
- koronę,

oprócz nich umieścił też schody symbolizujące drogę do sławy.

Nie rozwiązało zadania aż 59,2% pierwszoklasistów (10,9% w ogóle nie podjęło się jego rozwiązania, a 48,3% rozwiązało je błędnie), 52,2% drugoklasistów (6,5% pozostawiło miejsce puste, a 45,9% błędnie rozwiązało zadanie), 52,9% trzecioklasistów (ominoło je 5,1% uczniów, a 47,8% piszących rozwiązało zadanie błędnie. Zob. RBI, s. 173–180).

Jak często na lekcjach języka polskiego omawiana są teksty wskazywane przez uczniów?

Warianty odpowiedzi	Wyniki
Co najmniej raz w tygodniu	0,0
Co najmniej raz w miesiącu	0,6
Kilka razy w roku	53,7
Nigdy lub prawie nigdy	45,7

Tabela 18

Częstotliwość omawiania na lekcjach tekstów kultury zaproponowanych przez uczniów (dane w %)

Jakie czynniki mają wpływ na wybór pozaliterackich tekstów kultury?

Warianty odpowiedzi	Wpływ					
	Bardzo duży	Duży	Średni	Mały	Bardzo mały	Trudno powiedzieć
.Chęć pokazania uczniom nowości kulturalnych	9,8	35,0	37,4	11,0	1,8	4,9
Wartości wychowawcze zawarte w dziele	28,2	55,2	14,1	0,0	1,2	1,2
Moje indywidualne zainteresowania wybranymi dziedzinami kultury	8,0	29,4	40,5	13,5	6,1	2,5
Opinie innych nauczycieli	2,5	18,4	49,1	16,6	8,6	4,9
Preferencje uczniów	4,9	44,2	41,1	5,5	1,2	3,1
Propozycja metodyczna w wybranym przeze mnie podręczniku.	8,0	44,2	33,1	9,2	4,9	0,6
Przeczytanie interesującego scenariusza poświęconego temu dziełu	5,5	36,2	36,8	13,5	6,7	1,2
Przynależność dzieła do kanonu arcydzieł	27,0	53,4	16,0	3,1	0,0	0,6
Wymagania podstawy programowej	58,3	35,6	5,5	0,0	0,6	0,0
Zasoby biblioteczne	16,0	43,6	25,8	9,8	4,3	0,6
Wybory uczniów	3,1	35,0	39,9	14,1	5,5	2,5
Ustalenia zespołu przedmiotowego	13,5	47,9	20,2	8,0	6,7	3,7

Jak często przeprowadzania są lekcje poświęcone najnowszym ofertom kultury?

Nieliterackie teksty kultury	Częstotliwość			
	Co najmniej raz w tygodniu	Co najmniej raz w miesiącu	Kilka razy w roku	Nigdy lub prawie nigdy
Filmy fabularne	1,2	9,2	81,6	8,0
Filmy dokumentalne	0,6	3,7	60,7	35,0
Programy dotyczące nagród literackich	0,6	2,5	69,9	27,0
Programy dotyczące nowości literackich	0,0	3,7	63,8	32,5
Przedstawienia teatralne	0,0	9,2	79,8	11,0
Rozrywkowe programy telewizyjne	0,0	4,9	39,3	55,8
Seriale telewizyjne	0,0	1,8	36,2	62,0
Twórczość internetowa	0,0	3,7	42,3	54,0
Wystawy (obrazy malarskie i inne dzieła sztuki)	0,6	3,1	46,6	49,7

Tabela 20

Częstotliwość przeprowadzania lekcji poświęconych współczesnym ofertom kultury (w %)

Czy określenie „częste” w odniesieniu do wyjść do kina, teatru, muzeów w ramach lekcji polskiego jest prawdziwe?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Zdecydowanie nie	17,0	20,3	17,8	18,4
Nie	27,4	31,1	27,7	28,8
Ani tak, ani nie	27,8	25,7	30,9	28,2
Tak	20,8	17,7	18,6	19,0
Zdecydowanie tak	6,5	4,9	4,8	5,4
Brak odpowiedzi	0,4	0,3	0,1	0,3

Tabela 21

Częste wyjścia do kina, teatru, muzeów, wycieczki (dane w %)

Czy rodzice omawiają z dziećmi wydarzenia kulturalne?

Warianty odpowiedzi	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Ogółem
Codziennie lub prawie codziennie	9,4	9,8	11,1	10,1
Co najmniej raz w tygodniu	28,4	27,2	25,9	27,2
Co najmniej raz w miesiącu	30,7	31,1	29,9	30,6
Kilka razy w roku	21,7	21,5	20,9	21,3
Nigdy lub prawie nigdy	6,8	6,0	8,3	7,0
Brak odpowiedzi	3,1	4,4	3,9	3,8

Tabela 22

Omawianie przez rodziców z dziećmi wydarzeń kulturalnych, np. filmów, przedstawień teatralnych, książek, koncertów, wystaw (dane w %)

entuzjaści edukacji

Dziękuję za uwagę